

שיחת השבוע

יוצא לאור על-ידי
צעירי אגודת חב"ד – המרכז
עורך: מנחם ברוד
יו"ר: הרב יוסף יצחק אהרונוב

יש חדש

חגיגות החומש

השבוע החלו בכפר חב"ד חגיגות החומש. בחגיגות ישתתפו בע"ה אלפי תלמידי כיתות ב מכל רחבי הארץ, לרגל תחילת לימוד החומש בבתי הספר. הילדים ייהנו משורת חוויות, כמו מפגש עם סופר סת"ם, התנסות בכתיבה על קלף, ביקור בתערוכה ובמרכז למידה של מוצרי סת"ם, הפעלה בסדנה יצירתית, והעיקר – תכנית חווייתית מיוחדת בבית הכנסת, ובמרכז הוצאת ספר תורה, מתוך שירה וריקוד. כל ילד יקבל שי מיוחד בתום האירוע. הביקורים בהרשמה מראש בלבד. טל' 03-9606402.

השיעור היומי

שיעורים מוקלטים של 'הדף היומי', מפי הרב יוסף-נחום שטרומ, מופצים בתקליטורים (בפורמט MP3). לפנינו צמד תקליטורים, ובהם השיעורים על מסכת ברכות. טל' 052-7149999.

כל מדידה של מצווה

פעמים רבות אנו נזקקים לברר את השיעור המדויק הנחוץ למצווה כלשהי. למשל, 'רביעית' לקידוש ולהבדלה, 'ביצה', 'כזית' ומידות האורך – 'אצבע', 'טפח', 'אמה' וכדומה. בערכה כל מדידה של מצווה יש שתי כוסות מדידה וסרגל מיוחד. השיעורים הם על-פי הדעות השונות, המקובלות בעולם ההלכה. טל' 01-700-120704.

זמני השבוע

ניווט	דטויט	מיאמי	לוס אנג'לס
5:51	6:26	6:31	5:56
6:49	7:24	7:23	6:50

289 בתי חב"ד מוקד חב"ד
לשירותכם *3770

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר חב"ד 60840
טל' 972-72-2770100 • פקס 972-3-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

להכרית את תרבות הרצח

אנחנו, היהודים, היינו צריכים להיות הראשונים לפעול להנחלת ערכים של קדושת חיי אדם ושלילת הרג ורצח בקרב כל בני האנוש

נוח בונה תיבה וליצני דורו מלגלגים (ציור: אהובה קליין)

קדושת החיים. אין עיוות גדול יותר מהפיכת האמונה הדתית, מקור המוסר והצדק, למנוף להשרשת אכזריות שטנית ושנאת אדם.

העולם הנאור מנסה להיאבק במעשי הרצח עצמם, לסכל את פיגועי הטרור ולרדוף את פעיליו, אך מעט מאוד נעשה בניסיון לעקור את העיוות המוסרי הזה ולהנחיל למאות המיליונים האלה ערכים בסיסיים של קדושת חיי אדם. העולם היה צריך להתאחד ולהפעיל את כל מנופי הלחץ שבידו כדי לחולל בקרב העמים האלה שינוי תודעתי.

מאבק מוסרי

זו חובתנו הבסיסית, כבני אדם וכיהודים. אנחנו היינו צריכים להיות הראשונים לפעול להנחלת ערכים של קדושת חיי אדם ושלילת הרג ורצח בקרב כל בני האנוש. משה רבנו צווה בה'רסיני להנחיל את 'שבע מצוות בני נח' לכל האנושות, ומשימה זו מוטלת עלינו.

יש להעלות את ההיבט המוסרי והערכי לראש סדר היום. אפשר לשתף במאבק הזה את ההגונים בקרב אנשי הדת המוסלמים, שבוודאי מבינים כי לא ייתכן לקטול חיים בשם 'אללה'. צריך לגייס את אנשי הרוח המשפיעים על העמים האלה. אבל אחרי יותר מארבעת אלפים שנה מהמבול לא ייתכן שערכי יסוד אלה עדיין אינם נחלת האנושות כולה.

אחרי המבול הזהיר הקב"ה את נח ובניו על קיום שבע מצוות בני נח (שש מצוות שניתנו לאדם הראשון ועוד מצווה שניתנה לנח ובניו). הקב"ה מזהיר במיוחד מפני שפיכות דמים: "שופך דם האדם, באדם דמו ייש"פך, כי בצלם אלוקים עשה את האדם". קדושת החיים וההכרה כי כל אדם נברא בצלם אלוקים – זה היסוד לקיומה של חברה אנושית מתוקנת.

אולם בסביבתנו חיים בני אדם שערכי יסוד אלה אינם מקובלים עליהם. הם מסוגלים להיכנס לבית שליו ולירות למוות בפעוטות בעריסותיהם. הם משגרים מתאבדים להתפוצץ באוטובוס מלא נשים ותינוקות. הם אינם מנידים עפעף בהיכנסם למסעדה, שבה יושבות משפחות עם ילדים, וזורעים סביבם מוות ורצח.

תרבות של אכזריות

היה אפשר לחשוב שרצחנות זו מכוונת דווקא כלפי יהודים, אך פיגועי המטוסים בארה"ב הוכיחו שמיליוני בני אדם שמחים על טבח בני אדם באשר הם. עדיין אנו זוכרים היטב את ההמונים שיצאו לרקוד ברחובות מרוב שמחה על אובדן חייהם של אלפי אזרחים תמימים, בפיגועים בבנייני התאומים.

באותה אכזריות הם נוהגים גם באחיהם. ראו מה קורה בסוריה. יום יום נטבחים שם עשרות ומאות בני אדם, אנשים, נשים וילדים, ואין פוצה פה. ראינו את ההמון צמא הדם במצרים ובלוב. ואתה תוהה, מניין הרצחנות הזאת?

אין אלה מעשי פשע של יחידים, אלא יש כאן תרבות שמקדשת את האכזריות וההתנהגות החייתית. התרבות הזאת אינה מקדשת את החיים אלא את המוות. ילדים רכים גדלים בצל ההרג והרצח, וכך יגדל חלילה עוד דור צמא דם.

חמור שבעתיים, שהאכזריות הזאת נעשית בשם הדת, המבוססת על אמונה בבוא עולם ועל הכרה בקדושת חיי אדם, שנברא בצלם אלוקים. אין דבר נתעב יותר מרצח אנשים, נשים וטף, מתוך נשיאת שמו של הקב"ה, שציווה על

עולם שמסוגל להזדכך ולהתעלות

את העולם כדי להבטיח שהעולם לא יימחה? למה ההבטחה הזאת ניתנה דווקא אחרי המבול ולא מיד בתחילת הבריאה?

היכולת לשוב

אלא שהעולם כפי שהוא נברא מלכתחילה לא הייתה לו יכולת להזדכך ולהתעלות בכוחות עצמו, ובמילים אחרות – לא הייתה לו יכולת לשוב בתשובה. אם השחית את דרכו – איבד את זכות קיומו. לכן לא הצליח נוח לעורר את בני דורו לשוב, כי לא הייתה להם האפשרות לשוב בתשובה.

לעומת זה, העולם שאחרי המבול הוא עולם אחר, שיש בו יכולת להתעלות ולהזדכך ולשוב בתשובה. זה עולם אחר, שגם אם הוא מיידרדר למצב ירוד ביותר יש לו יכולת לתקן, להזדכך ולשוב בתשובה. לכן רק אז כרת הקב"ה ברית עם הארץ, והקשת משקפת את ההזדככות הזאת של העולם החדש.

(ליקוטי שיחות כרך טו, עמ' 52)

במעשי בני-האדם.

אבל אם קודם המבול לא הייתה אפשרות תופעת הקשת, מאחר שהעולם היה גם וחומרי מכדי לאפשר את התופעה הזאת, נמצא שעלידי המבול הגיע העולם להזדככות גדולה יותר משהייתה קודם המבול וקודם שהעולם השחית את דרכו! האם העולם שאחרי המבול נעשה זך ורוחני יותר מהעולם שהיה בתחילת הבריאה?

תכונה חדשה

אלא שהעולם כפי שהיה בתחילת הבריאה אכן היה עולם שלם מצד גברי בריאתו ("עולם על מילואו נברא"), אבל לא הייתה לו יכולת להתעלות ולהזדכך בכוחות עצמו. היכולת הזאת התחדשה עלידי המבול. כאן נתן הקב"ה תכונה חדשה בעולם, שהוא עצמו יוכל להזדכך ולהתעלות.

לכן רק אחרי המבול כרת הקב"ה ברית עם הארץ שלא יביא עוד מבול. ולכאורה, מדוע לא היה דיי בעצם רצונו של הקב"ה לברוא

לאחר המבול כרת הקב"ה ברית עם נח, שלא יביא עוד מבול. כאות לברית הזאת קבע הקב"ה את הקשת: "את קשתי נתתי בענן, והייתה לאות ברית ביני ובין הארץ".

שואלים המפרשים: הלוא הקשת היא תופעה טבעית, ואיך היא יכולה להיות אות ברית? – ומשיבים שאמנם זו תופעה טבעית, אבל קודם המבול היא לא יכלה להתרחש. העולם שלפני המבול היה חומרי וגם יותר, ולכן לא התאפשרה תופעת הקשת. רק אחרי המבול, כשהעולם נעשה זך יותר, וגם העננים נעשו מעודנים יותר, נוצרה אפשרות שתיווצר קשת בענן.

עולם זך

אולם כאן מתעוררת שאלה: הלוא המבול בא לטהר את הארץ מההשחתה שנוצרה על-ידי בני אותו דור, כמו שהפרשה מתארת – "ותישחת הארץ... ותימלא הארץ חמס". ההשחתה של בני-האדם גררה ירידה רוחנית גם בעולם, מכיוון שהקב"ה תלה את העולם

אמרת השבוע

קמצן רעב

בעיירות ישראל נהגו לחלק את האורחים בין התושבים. פעם אחת נפל בחלקו של אורח עני תלמיד-יחכם ללכת אל ביתו של עשיר קמצן. בעל-הבית הזמין את האורח אל השולחן ואז נכנס למטבח וביקש בשקט מרעייתו להגיש ארוחה קלה בלבד, כדי שלא יצטרך לתת מנה יפה לאורח.

חיין העני ואמר: "עכשיו הבנתי את דברי שלמה המלך 'צדיק אוכל לשובע נפשו, ובטן רשעים תחסר'. כשמזדמן אורח לשולחנו של צדיק, גם אם הוא כבר סעד ואכל, הוא מתאמץ לאכול עוד, כדי שהאורח לא יתיביש לאכול, ונמצא שהוא 'אוכל לשובע נפשו'. לעומתו, מי שעינו רעה באורחים, גם כשהוא רעב מאוד הוא מונע אוכל מעצמו, כדי להימנע מלתת אוכל לאורח, ועליו נאמר 'ובטן רשעים תחסר'..."

פתגם חסידי

"המתפלל בלא כוונה דומה למי שבונה בניין על-ידי שהוא מניח לבנים, חול וסיד, אך אינו מערבב בהם מים. כיצד ידבקו יחדיו?" (הסבא משפולי)

מן המעיין

צדיק | מאת הרב אליעזר ברוד

צדיק בזכות מעשיו

"אלה תולדות נח, נח איש צדיק" (בראשית ו, ט). אומר רש"י: "ללמדך, שעיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים". צדיק אינו רק מי שהוא בעל ייחוס, שאבותיו היו צדיקים, אלא שהוא עצמו מצטיין במעשים טובים.

(דברי ישראל)

צדיק גם לבריות

לתואר "איש צדיק" זכה נח על-ידי שהיה טוב לא רק לשמים אלא גם לבריות. לא רק "את האלוקים התהלך נח", אלא גם "תמים היה בדורותיו".

(רבי יצחק מוולוז'ין)

הר של גסות הרוח

חז"ל אומרים (בבא בתרא ג, ב) "אמר מלכא עקר טורא" [=אמר המלך, נעקר הר]. והרי צדיקים דומים לבוראם, ולכן הצדיק עוקר בדבריו את ה'הר' של גסות הרוח.

(הצמח צדק)

צדיק גם באכילתו

צדקתו של נח בקיום רצון הקב"ה הייתה בדרך של 'תמים', בתמימות ובשלמות. לא רק בשעה שלמד והתפלל, אלא במשך כל היום, גם בשעה שאכל ושתה.

(רבי מליובאוויטש)

בינוני, צדיק ורבי

אמר הגאון החסיד רבי הילל מפאריטש: בינוני הוא גבול, צדיק הוא בלי גבול, ואילו רבי הוא בלי גבול שמסוגל להכניס את עצמו בתוך גבול.

תמימות וגדלות

איזו דרגה גבוהה יותר, 'תמים' או 'גדול'? הווי אומר 'תמים'. והא ראה, אם יש לפנינו שתי חלות, אחת גדולה ופרוסה והשנייה קטנה ושלמה, מברכים על השלמה. הרי שלתמימות יש ערך וחשיבות יותר מלגדלות.

(החזה מלובלין)

דואג לדורו

הצדיק האמיתי דואג גם לבני דורו, שאף הם יהיו תמימים, לבל יהא פירוד בינו לבין דורותיו.

(רבי אהרן מקרלין)

יש מתנגדים

על "צדיק תמים בדורותיו" נאמר "יש שדורשים אותו לשבח ויש שדורשים אותו לגנאי" (רש"י). צדיק תמים באמת ומנהיג אמיתי ייחשב מי שיש הדורשים אותו לגנאי, שיש לו גם מתנגדים, כי מי שדורשים אותו רק לשבח, סימן שהוא שקרן וחנפן, שלמען נוחותו מבקש לחיות בשלום עם הכול ולשאת חן בעיני כול.

(רבי יחזקאל מקוזמיר)

תיבה בסערה

ההתרגשות בכפר הקטן שיפורד באנגליה הייתה גדולה. אנשי הכפר, איכרים נוצרים תמימים, החליטו לקבל לחסותם כחמש-מאות ילדי בית-ספר מלונדון, כדי להצילם מסכנות המלחמה. כל בית הכין חדר מיוחד בעבור הילד או הילדה שיהיו מעתה בני-בית לכל דבר.

לאחר קבלת הפנים הרשמית חולקו הילדים בבתי מארחיהם. המארחים השתדלו לעשות ככל יכולתם כדי להנעים לילדים את המעבר. כל משפחה ערכה ארוחת ערב חגיגית בעבור הילד או הילדה, כמיטב המסורת בשיפורד. אך כאן נכונה להם הפתעה. כאילו תיאמו זאת מראש, סירבו הילדים בכל הבתים לטעום מן הארוחה הדשנה. הם מלמלו 'תודה' בשפה רפה, התנצלו שאינם רעבים והעדיפו לשתות כוס תה.

בבוא יום השבת גברה והלכה תמיהתם של המארחים. הם לא יכלו להבין מדוע הילדים השקטים והמנומסים אינם נענים לבקשה להדליק אור, מסרבים לאחוז פנס ולהביא דברי-מהחצר, או לגשת למכולת לקנות מצרך נחוץ כלשהו.

לקראת יום ראשון נערך הכומר לקלוט את חמש-מאות הילדים שבוודאי יבואו לכנסייה. ספסלים מיוחדים הוכנו בעבורם. אך לתדהמתו, איש מהם לא בא. התברר כי כל אחד ואחת מהילדים מצא תירוץ כלשהו כדי להישאר בבית ולהימנע מלהתלוות אל המארחים בדרכם לכנסייה.

ביום ראשון בערב, בעוד הילדים יושבים את שנתם, נאספו אנשי הכפר לדיון במצב. כל משפחה סיפרה על ההתנהגות ה'מוזרה' של הילד או הילדה שמתארחים בביתה, והסערה גברה והלכה. רבים טענו כי רומו וכי יש לשלוח את הילדים בחזרה ללונדון ולבקש להחליפם בילדים 'נורמליים'. המתח סביב עניין הילדים היה רב.

אלה היו ימיה של מלחמת-העולם השנייה, בשנת תרצ"ט (1939). ממשלת בריטניה החליטה לפזר את תלמידי בתי-הספר בלונדון בכפרים המרוחקים והמוגנים, כדי שלא יהיו חשופים להפצצות על עיר הבירה. בחלקו של הכפר שיפורד עלה בית הספר היהודי, שהילדים שלמדו בו באו מבתי-שומרי תורה ומצוות.

מנהלת בית-הספר, הד"ר יהודית גרינפלד, וכמה מחנכים מצוות בית-

הספר התקשו להסביר לתושבים מהו יהודי ומדוע התנהגותם של הילדים שונה כל-כך. בעיני מקצת התושבים הייתה המילה 'יהודים' מושג תנ"כי היסטורי, המתאר נוודים במדבר.

אחרים סברו שיהודים הם יצורים בעלי קרניים. אישה אחת אף הביעה

את הפתעתה באומרה לילד שנשלח אליה: "אבל אין לכם קרניים..."

יהודית ואנשי הצוות החליטו לעבור מבית לבית ולהסביר לתושבים האדיבים, בעלי הכוונות הטובות, את פשר התנהגותם החריגה של הילדים. הם הסבירו למקומיים כי רבים

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

לפתוח את חלון התיבה

יש הסבורים כי מאחר שהגאולה היא בידיי של הקב"ה, עלינו לשבת ולהמתין שיעלה רצון מלפניו לשלוח לנו את משיח-צדקנו, ואין לנו לפעול לזרז את הגאולה. תשובה לטענה זו הפיק הרבי מליובאוויטש מסיפור התורה על מעשיו של נוח בתום המבול (התוועדויות תשמ"ה כרך ד, עמ' 2406), שפתח את חלון התיבה ושלח את העורב ואת היונה:

"לכאורה, הנהגתו של נח 'ויפתח נח את חלון התיבה... וישלח את העורב/ כדי לראות אם כבר יבשו המים מעל הארץ – דורשת ביאור והסבר: מכיוון שכניסתו לתיבה הייתה על פי ציווי הקב"ה – עליו להמתין לציווי הקב"ה לצאת מן התיבה, וכפי שאכן היה בפועל – 'וידבר אלקים אל נח לאמר צא מן התיבה', ורק אז 'יוצא נח... מן התיבה'. ואס"כ, מה מקום לשלוח את העורב (ואחר-כך את היונה כו') לראות אם כבר יבשו המים – הרי בלאו הכי לא יוכל לצאת מן התיבה עד שיצטווה על-ידי הקב"ה 'צא מן התיבה'!"

"והביאור בזה: מכיוון שידע נח שהקב"ה הטיל עליו את התפקיד לדאוג לקיום העולם – שהרי ציווה עליו להתעסק בבניין התיבה, להכניס בה 'מכל החי מכל בשר', ולדאוג למוזנם במשך כל זמן היותם בתיבה, ועל-ידי זה יהיה קיום העולם לאחר שיצאו מן התיבה – הוצרך לעסוק בזה בדרך הטבע, כמו שכתוב 'וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה', ולכן כאשר הייתה קא-סלקא-דעתך שכבר יבשה הארץ ויכולים לצאת מן התיבה, לא המתין, אלא תיכף ומיד עשה ככל יכולתו – לשלוח את העורב כדי לראות אם כבר יבשה הארץ, וכעבור ימים אחדים הוסיף לשלוח את היונה וכו'.

"ולא עוד, אלא שפעולתו של נח והשתדלותו בכך – פעולה אשר על-ידיה בא לידי ביטוי גודל תשוקתו וחפצו של נח לצאת מן התיבה – מיהרה וזירזה את ציווי הקב"ה 'צא מן התיבה'.

מבול ובלבול

"...בפרטיות יותר – שייכת הוראה זו במיוחד לסוף זמן הגלות:

כללות עניין המבול הוא על דרך ובדוגמת עניין הגלות, כי 'מבול' – הוא מלשון בלבול, 'שבלבל את הכל', וזה גם המצב בזמן הגלות – שכל העניינים הם באופן של בלבול, אין לך דבר בעולם שיוכלו לראותו באופן ברור – לראות את הכוח האלקי הפועל בנפעל, לראות שימלא כל הארץ כבודו, ולראות שהמצאיות האמיתית של העולם היא – דירה לו יתברך בתחתונים; כל עניינים אלו אינם בגילוי ואדרבה כו', ובלשון הכתוב 'שמים חושך לאור גו' מ' למתוק'.

"אמנם, תכלית הכוונה של עניין המבול (גלות) היא – לפעול טהרה בעולם, 'את רוח הטומאה אעביר מן הארץ', עד שיהיה קיום העולם באופן מחדש, 'עולם חדש ראה', כלומר, עולם שבו לא קיימת עוד אפשרות למצב של גלות (מבול), גאולה שאין אחריה גלות.

לעשות כל התלוי בנו

"ועל זה באה ההוראה מהמאורע... 'ויפתח נח את חלון התיבה וגו'":

"גם כאשר עדיין נמצאים בזמן הגלות, במצב של מבול, לפני הגאולה – הנה כאשר ישנה קא-סלקא-דעתך אצל יהודי שכבר הגיע הזמן של סיום המבול, וצריכים לצאת מן התיבה לעולם כפי שהוא במעמד ומצב של 'עולם חדש', גאולה שאין אחריה גלות – צריך יהודי לעשות את כל התלוי בו כדי לברר זאת, לשלוח שלוחים – בעלי-חיים או בני-אדם, ושאר פעולות כיוצא בזה, כלומר, לעשות את כל התלוי בו כדי למהר ולזרז את הגאולה.

"...ואף שהיציאה מהגלות אל הגאולה אינה יכולה להיות אלא על-פי ציווי הקב"ה – מכל-מקום, כאשר הקב"ה רואה שיהודים משתוקקים וחפצים שהגאולה תהיה תיכף ומיד, 'ווי וואנט משיח נאו', הרי זה גופא ממנהר ומזרז את ציווי הקב"ה 'צא מן התיבה', לצאת מן הגלות אל הגאולה השלימה".

מהילדים הם פליטים שבאו מגרמניה ומאוסטרייה, בלי הוריהם, ועדיין אינם שולטים היטב בשפה האנגלית, ולכן גם אינם מסוגלים להסביר את פשר מנהגיהם.

הילדים, הסבירו המנהלת והמורים, חונכו לשמור על מצוות דתם, ואל לכפריים להיעלב מכך. היה צורך להסביר גם את פשר ספרי התפילה המלווים את הילדים לכל מקום, או הבגד המצויץ שהבנים לובשים.

עם כל ההסברים עדיין חשו התושבים תרעומת כלפי הילדים, אלא שהדבר לא ארך זמן רב. כעבור ימים מעטים, כבדרך פלא, התהפך הגלגל ויחסם של התושבים אל הילדים השתנה מן הקצה אל הקצה.

התברר שהתנהגותם השקטה, הצנועה והאחראית של הילדים כבשה את ליבם של מאמצייהם. על-אף היותם קטנים וחסרי ניסיון סייעו ככל יכולתם בעבודות הבית והמשק, לא ביקשו לעצמם דבר וידעו להודות על כל מה שנעשה בעבורם.

כעבור זמן קצר נרתמו הכפריים לסייע לילדים כדי שיוכלו להקפיד על המצוות. הם הזמינו מהעיר מצרכי מזון כשרים ולמדו להכין ארוחות כשרות. בבוא יום השבת היו מכבים מעצמם את האור בחדר השינה של הילדים. על חבלי הכביסה התנופפו בגדי הארבע כנפות! וכאשר פעם אחת שכחה ילדה ביום-הכיפורים להחליף את נעליה לנעלי בד, הזכירה לה זאת בעלת-הבית שלה.

במשך שש שנים גדלו הילדים בבתי מאמצייהם הכפריים. בתקופה שבה היה העולם שטוף באנטישמיות ובשעה שתעשיית ההשמדה של הנאצים ועוזריהם טבחה בבני העם היהודי, מצאו כאן חמש-מאות ילדים יהודים מפלט ומחסה והיו בידיים נאמנות.

השנים האלה קשרו קשר עז בין אנשי הכפר ובין 'ילדיהם' היהודים. הקשר הזה לא נמוג גם לאחר שהסתיימה המלחמה. כאשר גדלו הילדים והקימו בית בישראל אפשר היה לראות זוג מבוגרים נוצרים כאורחי כבוד בחתונה יהודית שמחה. בכל עת שהזדמנו 'הילדים' לסיביבת הכפר שיפורד, היו נכנסים לשאול בשלום המשפחות ה'מאמצות' שהטיבו עמם.

בספרה 'גלות באַפְרִים ירוקים' הד"ר יהודית גרינפלד משווה את בית הספר שלה באותם ימים ל'תיבת נוח' השטה בשלום מעל גלי הסערה הגדולה של שנת היהודים באירופה. סיפורה מזכיר שדווקא נאמנות למורשת ודבקות באמונה מעוררות ידידות וכבוד מצד אומות העולם.

הסוד לאריכות ימים

שנים, עשינו את הדרך עד בואנו לארץ. לא היה מאושר ממני כשבאתי לירושלים, שבה אני מתגורר כבר קרוב לשמונים שנה."

מאה שנות עשייה

במרוצת השנים הקים משפחה מורחבת והוא זוכה לנחת מצאצאיו הרבים. פעילויות רבות רשומות על שמו, ולפני יותר משלושים שנה זכה לתואר 'יקיר ירושלים'. אחד הדברים שעליהם גאותו הוא 'ילקוט בראשי' - סדרת ספרים על הזוהר עלפי פרשיות התורה, עם הסכמות גדולי הרבנים של העדה הספרדית, ובהם רבי מרדכי אליהו זצ"ל ויבדלחט"א רבי עובדיה יוסף שליט"א. הוא מקווה לסיים כתיבת עוד ספר, אולם ראייתו מקשה זאת עליו. "אני מתפלל כל יום שמאור עיניי יחזור אליי ואוכל להמשיך בכתיבת הספר, וכמובן גם ללמוד", הוא אומר.

בני משפחתו מספרים כי הוא מאמין שיצליח לסיים את הספר בקרוב. "סבא כמעט אינו נעזר באיש", הם מעידים עליו.

פרוסת לחם ומים

כשמבקשים ממנו עוד המלצות לאריכות ימים הוא אומר בחיוך: "צריך להיזהר בתזונה, לא לאכול לשובע. בבוקר אני אוכל פרוסת לחם עם מים, רק עם מים, גם כשאין לי תיאבון". הוא

כשאתה משוחח עם אדם בן 112, השאלה המתבקשת ביותר היא כיצד זכה להגיע לגיל מתקדם כל-כך. בפיו של חכם זכריה בראשי תשובה אחת: "כתוב 'לא תיקום ולא תיטור' ולא תשנא את אחיך בלבבך" - אסור לשנוא שום יהודי, אפילו אם הוא יריב שלך. זה הסוד לאריכות ימים".

חכם בראשי מסביר: "צריך לשאוף למצב שאם טוב ליהודי, טוב לך, וכן להפך", הוא מרים את ידו וממשיך: "והעיקר לקבל כל אחד ואחד בחיוך, להרבות באהבת ישראל ולא לשנוא חלילה. כשמקפידים על זה, הלב נשאר רגוע, מניסיון".

מכורדיסטן לירושלים

חכם בראשי נחשב האזרח המבוגר ביותר בארץ. הוא חובש סקט שחור, וקנו לבן-אפור. אף-על-פי שראייתו ושמיעתו נחלשו, הוא מנהל סדר-יום קפדני. הוא נולד בשנת תר"ס (1900), בכפר קטן ושמו בראשי, בכורדיסטן העיראקית. למד בתלמוד-תורה מקומי ובהמשך הצטרף לעבודת אביו באריגת שטיחים.

תמיד חלם לעלות לירושלים. "החלטתי לעשות כל מאמץ להגשים את החלום", הוא נזכר. "באותה תקופה, ימי שלטון הבריטים, לעלות לארץ היה ממש קשה, קריעת ים-סוף. בשנת תרצ"ו (1936) קיבלנו את האישור המיוחד. בדרכים נפתלות וסבוכות, ובעזרת כלירכב

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

בקשות פרטיות בתפילה

שאלה: האם אפשר להוסיף בתפילת שמונה-עשרה בקשות פרטיות, להצלחה בלימודים, לרפואה, לפרנסה וכדומה?

תשובה: מוני המצוות נחלקו בשאלה אם התפילה היא מצווה מן התורה או מדרבנן, ורובם העלו שהתפילה בכל יום היא מדרבנן, אבל המצווה מן התורה היא שכאשר אדם נזקק לעזרה, בכל עניין, יבקש זאת רק מה' יתברך, וזה משורשי האמונה, כי עלידי כך האדם יודע שהקב"ה הוא לבדו המנהיג עולמו והמסגיח על כל פרטי בריותיו, כי לו לבדו היכולת לעזור להם.

מכאן החשיבות המיוחדת לבקשות פרטיות, שמבחינה מסוימת הן עיקר מצוות התפילה, ובפרט שבקשותיו של אדם בענייניו האישיים נובעות בדרך כלל מקירות ליבו ונאמרות בכוונה גדולה. מן הדין רשאי אדם להוסיף בקשה בכל אחת

מהברכות האמצעיות (מ'אתה חונן' עד 'שומע תפילה') מעין אותה ברכה, כגון לבקש רחמים על חולה בברכת 'רפאנו' ועל הפרנסה בברכת 'מברך השנים'. אבל ב'שומע תפילה' רשאי לבקש כל צרכיו, כי ברכה זו כוללת כל הבקשות.

מכיוון שהעיקר הוא נוסח התפילה שתיקנו חז"ל, מוסיפים את הבקשה רק קרוב לסיום הברכה (כגון לפני "כי איל מלך רופא נאמן ורחמן אתה").

הר"ן מעדיף לבקש בהזדמנות הראשונה - כגון על חולה ב'רפאנו' (אבל דבריו לא הובאו ברוב הפוסקים). כמה פוסקים מעדיפים לבקש בשומע תפילה, וכן הציע הרבי מליובאוויטש (בבקשת רפואה ליחידים).

אפשר לבקש גם ב'אלוקי נצור', והפוסקים מעדיפים שהמתפלל בבית-הכנסת יבקש זאת שם, כדי שיוכל לענות 'קדושה' וכדומה.

מקורות: ע"ז הא. טושי"ע או"ח סי' קט, ונ"כ. שו"ע אדמו"ר הזקן שם. 'הלכה ברורה', ופסקי תשובות שם ס"ק א, ושי"ב משנ"ב סי' קכב. 'דרך מצוותיך' (לאדמו"ר היצחק צדק) דף קטזא, ושי"ב. לקוטי שיחות כרך לט עמ' 281.

עד מאה ושמונים. חכם בראשי (צילום: שלוימי גיל)

משתדל להישאר אופטימי גם בגילו. כשהוא מדבר על חבריו עולה מבט של עצב על פניו: "כולם הלכו, לא נשאר אף אחד".

בשבוע שעבר השתתף באירוע הוקרה ממלכתי למען פועלם ותרומתם של אזרחים בני מאה ומעלה, מכל רחבי הארץ. כצפוי, היתו המבוגר מכולם הפך אותו למשתתף הבולט ביותר. "זה היה נהדר, מרגש מאוד", הוא משתף בקצרה ומסיים: "אני מאחל לכל יהודי שיזכה לאריכות ימים ושנים, לפחות כמו שאני זוכה, והלוואי נאהב זה את זה באמת".

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח על 'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411
Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444
www.ohelchabad.org

חדש: סודות הגאולה

כל מה שצריך לדעת על הגאולה וביאת המשיח

דמותו של המשיח • תהליכי הגאולה • מה יהיה בימות המשיח • תחיית המתים • ועוד

ספר מרתק, מאיר עיניים, כתוב בסגנון קולח ובהיר, ניקוד מלא

להזמנות: טל' 1-718-6041020

